

Naslov: Lutkovna miniatarka

Avtor: ANJA RADALJAC

Rubrika/Oddaja: KULTURA

Žanr: POROČILO

Površina/Trajanje: 335,85

Naklada: 35.475,00

Gesla: LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Ocenjujemo

Lutkovna miniatarka

Moč

režija Jiří Zeman

in Martina Maurič Lazar

Lutkovno gledališče Ljubljana

★★★★★

V tej lutkovni miniatarki so avtorstvo, režija in igra delo igralca, režiserja ter člana mednarodnega gledališča Krepsko Jiříja Zemana in igralka, režiserke ter članice LGL Martine Maurič Lazar. Oblikovalec lutk je Gregor Lorenci. Predstava se odvija brez besedila, z minimalistično lučno podobo (Maša Avsec), ki deluje predvsem kot poudarek; luč v predstavi poudarja obrazno mimiko, soustvarja obrazni izraz ali je sredstvo, prek katerega se izriše fokus prizora. Funkcija glasbe (izvajalci so Vasilij Meljnikov, violina, Milko Lazar, klavir, čembalo, ter Milko Lazar Ensemble) v predstavi spominja na funkcijo glasbe v nemih filmih. Predstava se nemalo odvija v tišini, glasba pa deluje zlasti kot sredstvo krepite atmosfere ter nakazovanja prelomnih trenutkov.

Minimalističen in dokaj statičen je tudi gib. Martina Maurič Lazar do konca predstave sedi, premika – občasno, togo – le roke in glavo. Predstava temelji zlasti na njeni mimiki, ki je tehnično zožena bolj

ali manj zgolj na obrazno mimiko ter občasne, redke premike rok, kot nosilka predstave in pomena je pri predajanju sporočila zelo prepričljiva.

Narativno je predstava odprta in zahteva pozorne gledalce, a v osnovi vsebina temelji na treh ključnih razmerjih, izmed katerih vsakemu pripada samostojen pripovedni pramen v predstavi. *Moč* raziskuje razmerja moči med režiserjem in igralcem, med lutkarjem in lutko, pa tudi med moškim in žensko.

Martina Maurič Lazar je umeščena v meščansko scenografijo, ki je estetsko in časovno določena s kosi uporabljenega pohištva, kostum in scenografija vzbujata vtis dogajanja v 19. stoletju v meščanskem sloju, igralka v obleki s krinolino sedi v oblazinjenem stolu, Jiří Zeman narekuje njeno držo, gib in dihanje. V začetku jo fotografira (pri tem ji narekuje, kdaj naj zadrži sapo, kdaj dvigne dlan ipd.), akt fotografiranja vzpostavi v predstavi določeno transhistoričnost. Sopostavitev scenografije, kostumografije in fotografiranja subtilno sporoča, da so nekatera razmerja moči nadčasovna in družbeno pogojena. Gre za nadzor ženske v skrajni obliki; ženska deluje kot objekt, ki se scela neavtonomno ravna po moški želji. V predstavi je »ženska« pod popolnim nadzorstvom moškega, ki narekuje vsak

Intimna predstava je namenjena odraslemu občinstvu.

njen gib, vsak poskus osvoboditve ali avtonomije je na neki način sankcioniran, ob vsakem avtonomnem gibu »ženske« se nenadno pojavi lutka s spačenim, jeznim, ogorčenim, mučenim ... izrazom, kar je mogoče brati kot jezen, ogorčen odziv družbe ob poskusu ženskega osamosvajanja.

Hkrati je to razmerje mogoče brati tudi kot razmerje med režiserjem in igralcem. Predstava odpira vprašanje, kdo je ta, ki ima v gledališkem procesu moč – in kam lahko vodi nakopičenje moči na eni ali na drugi strani. V predstavi »igralka« v odnosu do »režiserja« privzame vlogo marionete, on je ta, ki narekuje vsak njen gib, in prostor njenega umetniškega izraza se zoži, kar odseva v omejenih igralskih sredstvih.

Podobno nato prihaja do prevpraševanja odnosa med lutko in lutkarjem; koliko svobode za izraz ima lutka in kako lahko lutkar omeji izraz lutke, če ne upošteva vseh njenih izraznih možnosti. Predstava je atmosfersko močna, estetsko svojstvena in prepričljiva, uporabljeni gledališki elementi pa se medsebojno dobro podpirajo. Težava je lahko nekolikšna nezasidranost ključev, po katerih lahko občinstvo razbira predstavo, zaradi česar je ta nekoliko nedostopna, četudi se ne zdi, da je to bil zavesten namen ustvarjalcev.

FOTO URŠKA BOLJKOVAC

ANJA RADALJAC